بولتن

گونئی آذربایجان سیویل دوشونجه پلاتفورمو

۵ اردیبهشت ۱۴۰۵

ایران، اسراییل، آمریکا ساواشی:

گونئی آذربایجاندان باخیش

بومبالانان گئرچک

دوکتور تئومان آکتان

آمریکا–اسراییل‌ین «یاردیم» دئیه‌رک اوزاتدیغی الین کؤلگه‌سینده، میناب‌دا بیر ایبتیدایی مکتبین اوزره‌ینه بومبالار یاغدی و ان آز ۱۷۰ اوشاق و اؤیرتمن اؤلدورولدو. بو آرتیق سویوت (انتزاعی) بیر آجی دئییل؛ آدی اولان، یئری اولان، زامانی و فاعیلی بللی بیر قتل‌عام‌دیر. اگر او مواداخیله، او سالدیری، او سؤزده «یاردم» زنجیری هئچ قورولمامیش اولسایدی، او جان‌لار ایندی حیاتدا اولاجاقدی. سالدیری، بیر «یانلیشلیق» دئییلدی. بیر «قضا» دئییلدی. بیر «حسابلاما خطاسی» دئییلدی. اؤلدورن بیر سیستمین، سؤمورن بیر دوزه‌نین نتیجه‌سی ایدی.

بوگون ایران توپلومونون یاشادیقلاری، بؤلگه‌ده یاشانان تراژدی‌لردن قوپوق دئییل؛ اونلارین بیر پارچاسی‌دیر. بو جوغرافیادا یاشانان هر سارسینتی، هر ییخیم، هر مواداخیله دالغاسی بیر–بیریندن آیری حادیثه‌لر کیمی نئجه گؤروله بیلر کی؟

میناب‌داکی او قیرغین قانلی بیر مواداخیله زنجیری‌نین، آجیماسیز باسقی‌لارین، آمانسیز تحریم‌لرین، دیشاریدان قورولان دنگه‌لرین [و یا ترازلیق‌لارین] بیر نتیجه‌سی‌دیر. بو نؤوع سالدیریلار گؤیدن دوشمز؛ حاضیرلانار، مشروع‌لاشدیریلار و سونرا «قاچینیلماز» کیمی تقدیم اولونار. دولاییسی ایله گؤرونمز قیلینمایا چالیشیلان شرّی گؤروب گؤسترمک گرکیر. شرّ، اؤزونو چوخ واخت «یاخشی نیّت» کیسوه‌سی آلتندا سونار و گویا «گوونلیک» طرفداری‌دیر، «ایستیقرار» ساغلاییجی‌دیر، «اینسانی مواداخیله»چی‌دیر. بو، سؤزده اینسانی مواداخیله نتیجه‌سینده سیویل‌لر اؤلور: فلسطین‌ده، سوریه‌ده، عراق‌دا، بیتمک بیلمه‌ین ایشغال‌لارین و سورگون‌لرین ایچینده؛ یمن‌ده آجلیق و بومبالارلا بیرلیکده؛ لبنان‌دا سرحدلر و دوشرگه‌لر آراسیندا؛ افغانستان‌دا هئچ بیتمه‌ین یئریندن ائدیلمه‌لرین اورتاسیندا؛ تبریزده بیر مکتبین سیرالاریندا.

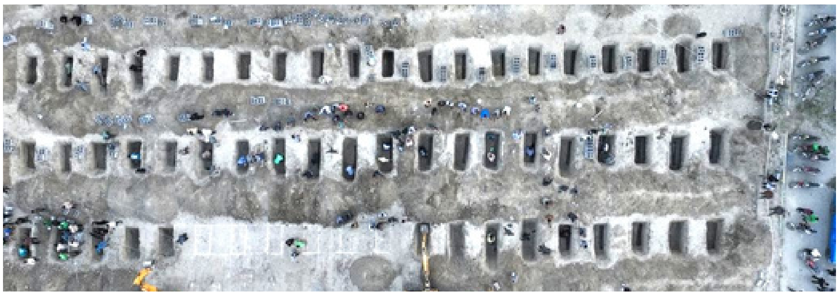

و داها آغریلی اولان اودور کی، بو اؤلوم‌لره سئوینن، داغینتینی «اوغور» کیمی سونان، هر فاجیعه‌نی بیر «فورصت» کیمی گؤرن بیر ییغین واردیر—رنگی بیزدن، اما مؤوقعی گوجون یانیندا اولانلار. مئیدان‌لاردا اؤلومو آلقیشلایان، اکران قارشیسیندا بومبالامالاردان ذؤوق آلان بیر ذلیل ذهنیّت. زوربالیق تکجه چاره‌سیز بیر خالقا سالدیرمیر، گئرچک‌لیکدن اؤز له‌ینه یوناراق–یونتالایاراق گئرچه‌یه ده سالدیریر.

> بیلن‌لر بیلیر کی، بیزیم بیر موجادیله‌میز وار: نیفرتله دئییل، ویجدانلا قورونان بیر دوروش! بیزیم مسأله‌میز، چتین بیر زاماندا و شرّین حؤکم سوردویو قارانلیق بیر دؤوروآندا فردی و توپلومسال بیر ویجدانی نئجه آیاقدا توتماقدیر.

کیم‌دیر بیلمه‌ین کی، گئرچه‌یی کنارلاردان یونماق اؤزو بیر جینایت‌دیر. گئرچه‌یی «دنگه» (موازنه) آدی آلتیندا سولاندریب ساتانلار کیم‌لردیر؟ بومبانی «اوپراسیون»، اؤلومو «ایتکی»، قتل‌عامی «چاتیشما» دئیه وئرنلر کیم‌لردیر؟

هر بیر جینایتده اولدوغو کیمی، بو جینایت‌لرین ده بس-بللی فاعیل‌لری واردیر و بیز اونلاری تانی‌ییریق. چیخار حسابلاری و ایدئولوژیک حسابلاشمالار مانع اولماسا، اونلاری آدباآد سایاریق؛ شهرلری، خسته‌خانالاری نئجه یئرله-یکسان ائتدیک‌لرینی، سیویل اینسانلاری نئجه آچیق هدفه چئویردیک‌لرینی، مکتب‌لرین و یاشاییش منطقه‌لری‌نین نئجه توپلو مزارلیق‌لارا دؤندریلدیگینی و بونون نئجه «ضرورت» دیلی ایله اؤتورت-باسدیر ائدیلدیگینی ده بیلیریک. بی‌بی‌سی و ایران اینترنشنال کیمی پلاتفورملاردا سسلندیریلن، سالدیری‌لارین یالنیز سیاسی سیستمه باغلی مرکزلری هدف آلدیغی و سیویل‌لرین بوندان تاثیر آلمادیغی ایدّعاسی، گئرچک‌لیگی اؤرت-باسدیر ائدن آچیق بیر مانیپولاسیوندور. ساحه‌ده‌کی تابلو بونون تام عکسینی گؤستریر.

قوربانلاری آدسیزلاشدیرماغا یؤنه‌لن آنا آخیم مدیادا قاباران موباحیثه‌لر ده دیقّت چکریر. «اگر بوگون اؤلمسه‌لر، یوخسوللوقدان اؤله‌جکدی‌لر» کیمی ایفاده‌لرله، اؤلومو آلترناتیو بیر آلین‌یازیسی کیمی تقدیم ائدیرلر. یوخسوللوق و وحشت ایچینده اؤلمه‌یی کیم بیر آلین‌یازیسی اولاراق بلله‌ییب بیزیم اینسانیمیزا کی؟

بیز تورک‌لر گئرچه‌یی دوغراییب «حکایه» کیمی قارشیمیزا قویان‌لاری چوخ گؤردوک. بیلن‌لر بیلیر کی، بیزیم بیر موجادیله‌میز وار: نیفرتله دئییل، ویجدانلا قورونان بیر دوروش! بیزیم مسأله‌میز، چتین بیر زاماندا و شرّین حؤکم سوردویو قارانلیق بیر دؤورواندا فردی و توپلومسال بیر ویجدانی نئجه آیاقدا توتماقدیر. بو ویجدانین مایاسی خالقین آجیسی‌دیر؛ اونون آغریسی ایله درینله‌شیر، حوزنو و کدری ایله سینانیر. بو ویجدان سوسدورولمامالی‌دیر. (سون)

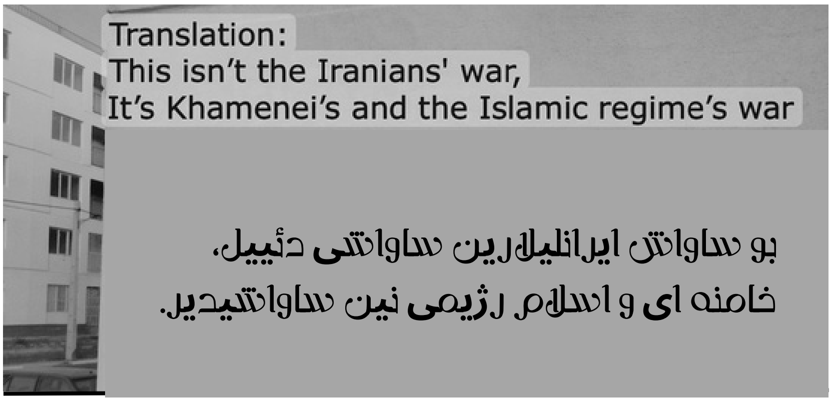
Translation:
This isn’t the Iranians' war,
It’s Khamenei’s and the Islamic regime’s war
بو ساواش ایرانلیلارین ساواشی دئییل،
خامنه ای و اسلام رژیمی نین ساواشیدیر.

"سون ساواشی کیمسه قازانمادی، گله‌جک ساواشی دا کیمسه قازانمایاجاق"

«ائلونور روزولت»

بولتن حاققیندا:

- بولتن گونئی آذربایجان میلّی مسئله‌لرینی موباحیثه ائدیر.
- بولتن، گوندم سیاسی ایجتیماعی اولایلارا گونئی آذربایجان میلّی حرکتینین گؤزو ایله باخماغا چالیشیر.
- بولتنین هر نؤمره‌سینده اؤزل بیر باشلیق موختلیف آچیلاردان موباحیثه ائدیلیر.

بولتن یازارلار هئیتی طرفیندن ایداره اولونور.
تورکجه‌نین ائدیتورو: ل. جاوانشیر
انگیلیسجه‌نین ائدیتورو: ت. بوزقورت
دیزاین ایشلری: ص. پورموسوی
bulten.sdp@gmail.com

دئمک کی: بیز «بیر میلّت» دئییلمیشیک!

دوکتور توغرول آتابای

«آنجاق شیطان بیر اینسان، کول‌لری‌نین
اوزرینه حؤکوم سوره بیلسین دئیه اؤز
میلّتینی اودلارا سورکله‌یر.»
— سون تزو* (ساواش صنعتی)

۲۰۲۶ ایلی‌نین ۲-جی آییندا باشلایان آمریکا–اسراییل ایله ایران آراسینداکی ساواش مسأله‌سینه یورد ایچینده ده یورددیشیندا دا «ایرانلی» رسمی کیم‌لیگی داشییان اینسانلار و چئوره‌لر چوخ چئشیدلی، بیر-بیرینه ترس و چلیشکیلی (متضاد) تپکی‌لر وئردی. کیمی‌لری «زیل تاخیب» اوینارکن، کیمی‌لری «وطن-میلّت» ادبیّاتی ایله ساواشا قارشی چیخدی. ساواشین باشلانغیج گونلرینده من تداوی اوچون گئتدیگیم اؤلکه‌دن گئری گلرکن منی هاوالیمانینا چاتدیران و بیرچوخ تاکسیچی کیمی «دولاندیران» وان شهرینده‌کی تاکسیچی دایی داخی ایرانلی‌لارین اؤلکه‌لرینه بئله سالدیریلماسینی سئوینج و مینّتله قارشیلاماسینی هضم ائده بیلمه‌دیگینی، اؤلکه‌سینه سالدیران یاد گوجلری گول-چیچکله قارشیلایان بو میلّته شاشیردیغینی آجیقلا دیله گتیرمیشدی. یاد و امپریالیست گوجلرین اؤلکه‌یه دموکراسی و خوشبخت‌لیک گتیرمه‌یه‌جه‌یینی قارشیلاشدیغیم باشقا تورکیه‌لی یورداشلار دا هیجانلا دیله گتیریر، اؤزه‌للیکله یورددیشینداکی (خاریجده‌کی) ایرانلی‌لارین آمریکا و اسراییل سئویجی‌لیگیندن حیرت‌لرینی دیشا ووروردولار. بیر نئچه گون سونرا بیر تاریخ پروفسورونون ایفطار دعوتینده صؤحبت‌یمیزین «اوپراتیو»-ی و مجلیس‌یمیزین «نوغول»-و ایسه ایلک اینتیباسی‌نین تورکیه‌ده سورکلی دیللندیریلن او «قدیم دؤولت» و «کؤکلو پرس مدنیّتی» آلغیسی‌نین نئجه یئرله بیر اولدوغو ایدی. ساواش چیغیرتقانلارینا گلینجه، — معذور بویورون، من سؤزو کؤچورمه سوچلوسویام— بو قدر «پوشتلوق» و «پئزونک‌لیک» گؤزله‌میرمیشلر! یورددیشیندا —۵۰ ایلدیر دموکراتیک اؤلکه‌ده یاشاییب دموکراسی نعمت‌لریندن فایدالاندیغی حالدا یئنه قارشی اولدوغو «رژیم» کیمی حربه-کربه کسن— اؤلکه‌نین اؤلوم-دیریم مسأله‌سی اوزرینده ترسله‌شیب بیر-بیرینی ییرتان پهلویچی-موجاهید، ساواشا گؤز قیرپان نوبل باریش اؤدوللو، یانان امیر بازاریندا یاپلیق گودن سیاسی تشکیلاتجیقلار، اوشاق اؤلومونو بئله گؤرمزدن گلن «قانجیل»لار، «ساحل عافیت»ده اوتوروب خالقین یئنی‌یئتمه‌لرینی اؤلومه چاغیران و دئوریم ده‌ییرمانینا اوجوز و بول-بول قان آرزولایان سورگونده‌کی موخالیفت توپلومسال چوروموشلویون اوره‌یه-بؤیره‌یه چاتدیغی‌نین گؤستریجی‌سی‌دیر. فارس دیاسپوراسی آرئنادا تاماشایا اوتوران آغزی‌کؤپوکلو رومالی سئچکین‌لر کیمی قلادیاتورلاری اؤلدوروشمه‌یه چاغیریب باغیریشیر. عاملیّت‌ینی ایتیرن ایراده‌سیز، کئییشمیش توپلوم بو سفَر سونچاغ (آخرالزمان) قورتاریجیسینی گونباتاندان گؤزله‌ییر...

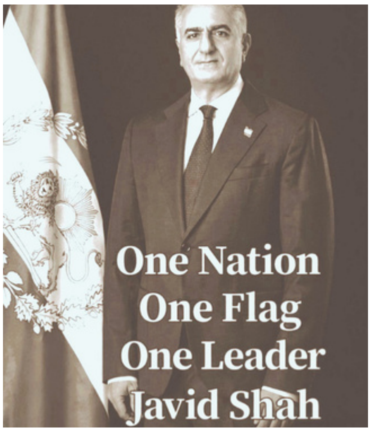

منی ایللردیر دوشوندورن ایسه بو یوز ایللیک جالاق اولوس-دؤولت (دوغروسو دؤولت-اولوس) و «تک میلّت-تک بایراق» پولیتیکاسی‌نین مایاسی‌نین هله ده توتمادیغی مسأله‌سی ایدی. قیساجاسی اؤلکه‌نین یازغیسینی بلیرله‌یه‌جک بو قدر آیدین بیر اولایدا یورداشلار بونجا چلیشکیلی، بونجا ده‌ییشیک، بونجا قارشی-قارشیبا، بونجا ترس قونوملاردا نئجه یئر آلا بیلیر؟ دئمک کی، دؤولتین کؤکله‌میش، سویلو و «قدیم» اولدوغو ایمگه‌سی و سؤزده «پرس مدنیّتی»نین سؤزده کؤکلولویو و آردیجیل‌لیغی خولیاسی‌نین یئرله بیر اولماسی دیشیندا، آتیلان فیرلانتیلارین یاراتدیغی ایلک توپلومسال تخریب بودور:

- بیز (بو جوغرافیادا زورلاما قدرله بیر آرادا یاشایان یورداشلار، بو بیچیمسیز، اورتاق اؤزل‌لیکسیز ییغینلار، بو بیر-بیریندن

و اؤز ایچینده ده قیریق-قوپوق اتنیك قروپلار) مین باتمانلیق ایرانی‌لیک ایله فارس‌دیللی‌لیک و شیعه‌لیک توتقالینا باخمایاراق بیر کَره بیر اولوس دئییلیک.

- بیز، حتی کئچمیشدن عئینی یازغینی پایلاشان و گله‌جکده بیرگه یاشاییش اولکوسو (هدفی) اولان توپلوم آنلامیندا بیر «اولوس» بئله دئییلیک!

اؤلکه‌سینه و اؤلکه‌لره سالدیرانلارین بایراقلاریلا هالای چکن آغزی‌پوزوق دیاسپورا ایلاندان قورتولماق اوچون اژدهایا ساریلیر. اؤزو ده نه سئوگی ایله، نه جوشقو ایله! گؤی‌گؤز-ساریشین سئویجی، اؤزونو ده بو ساریشین اوستون سویلولارلا قوهوم سانان بالیق یادداشلی‌لار ۱۲۰ ایللیک اؤزگورلوک، عدالت و باغیمسیزلیق موجادیله‌لری‌نین ایشبو سؤمورگه‌چی ایمپریالیست گوجلرین موداخیله‌سی ایله اَرَمیک و سونسوز قالدیغینی بوسبوتون اونودوب. دوغما آنا دیلینده تحصیل کیمی ان دوشوک ایسته‌یینی بئله روا گؤرمه‌ییب دیللنه‌نی «تجزیه‌طلب» دئیه دامغالایان، کیم‌لیگینی اؤنه چیخاران بیر تورکه «موغولیستانا قاییدین!» دئیه غئیرت دامارلاری شیشن و «ایشغالچی عرب دؤلو» دئیه آدلاندیردیغی رژیمی بئله «بؤلوجو»لره قارشی ان سرت قارشیلیق وئرمه‌یه چاغیران آغزی‌کؤپوکلو پان‌ایرانیست/ایرانشهری جماعت نه‌دنسه آمریکا-اسراییل سالدیریسینی و اولاسی ایشغالینی قورتاریجیلیق و اؤزگورلشدیریجی‌لیک اولاراق گؤرور و گؤستریر.

ایکینجی دونیا ساواشی سیراسیندا، ۱۹۴۴-ده ایران اینگیلیس و سوووئت ایشغالی آلتیندا ایکن و اینگیلیس‌لرجه تاختا چیخاریلان ایلک شاهلاری اؤلکه‌دن پوستالانمیشکن بیر دیرنیش ماهنیسی اولاراق بَسته‌لنمیش «ای ایران ای مرز پر گوهر» مارشی ایله آغ‌ائوین (کاخ سفید) قارشی‌سیندا قیّوم‌لارینا قویروق بولایان شاهچی‌لار اؤزلرینی واراولمایان میلّتین اولترا میلّیت‌چیسی ساییر (او ایل‌لرده آذربایجان قزئتی‌نین بیر ساییسیندا بو مارش آنجاق تورپاقدان سؤز ائتدیگی، اوزرینده‌کی اینسانا یئر وئرمه‌دیگی اوچون یامان الشدیریلمیشدی). بیر یاندا خاچلی ساواشینا یوروین‌لر، قارشیدا افیونلو حسن صباح اوردوسو، بیر یاندا ایسه زورخانا چوخورونون سکّی‌لرینده اوتوروب «گوپسه!» دئیه جوشقویلا آلقیش توتان شاهنامه‌چی‌لر. بیر داها ایثباتلانیر: ایرانداکی تورک/آذربایجان مسأله‌سی اتنیك مسأله دئییل، اولوسلاشما مسأله‌سی‌دیر. تورک-فارس آیریمی اتنیك و آنتروپولوژیک دئییل، سوسیولوژیک‌دیر. پهلوی چئوره‌سی فارسچی شوونیستلر قیسمي ایقتیداری اله کئچیررسه دارگؤروشلو فارس میلّیتچی‌لیگی یوز ایللیک «ایران اولوسو» پروژه‌سی‌نین تابوتونا سون چیوینی چاخمیش اولاجاقدیر. چونکی ایرانی اوزده ده، سؤزده ده فارسیستانا محدودلاشدیراجاقدیر. ایرونیک اولان، قارا میزاح ایسه بودور (اطلاعات سورغوسوندا دا سورغوچولارا ضیمناً دئمیشدیم):

بو دؤولتین دوز یوز ایلدن بری ان اوگئی اؤولاد کیمی داوراندیغی تورکلر متانتلی داورانان تک توپلوم اولاراق آلقیشا لایقدیر. نه بیری‌لری کیمی یاد ائللی‌لرین پیاده قوشونلوغونا سویوندولار، نه یاد ائللی زوربالارین ساواشلا دموکراسی ایخراجینا آلقیش توتدولار، نه «اوستون سویدان» و «اوستون ژن‌دن» اولان او «کیمسه‌لیکسیز» ولدین آردینا دوشودولر. سوسقوندورلار دئیه یامان یئدیلر، سسسیزلر دئیه ساتقین آدلاندیلار و اونلارین آدینا اوستون سویلولاردان یامان اوتانمیش اولان مانقوردلار نه قدر قیشقیرتماغا چالیشسا دا اویونا گلمه‌دیلر. دیلسیز-باشسیز بوراخدیقلاری بو «اپسم» توپلوم جینقیرینی چیخارمادی. نه گؤزلنتی‌سینی ایتیریب اوگئی آتایا چمکریب چیمخیردی، نه قنیمی‌نین اوزرینه سووورولان بومبالارا قارشی سئوینجله چیغلیق آتدی. یئرینی-یوردونو بوراخیب قاچیشمادی. نه واراولمامیش بیر کئچمیشین شهوتیله اسریمیش ناغیلچی‌لارا اویدو، نه سویون اؤنونو کسن و هر گون گنج‌لرین اتیندن بسله‌نن اژدهانین یانیندا یئر آلدی.

اولوسلاشمانین باشلانغیجی میتولوژیک کئچمیشین قارانلیقلاریندا اویدورولموش سوی بیرلیگی دئییل، توپلومون یازغیسینا دایر یارانان اورتاقلاشا ساغدویودور. (سون)

---

*میلاددان اؤنجه 6-جی یوز ایلده یاشامیش چینلی بیر ایستراتژی آنالیزچی، دوشونور و یازیچی. ان چوخ ساواش نظریه‌سی اوزرینه یازدیغی «ساواش صنعتی» آدلی کیتابی ایله تانینیر.

آلترناتیو سئچیم‌لر: مدیا آژانسلاری نئجه میلّتی چرچیوه‌لندیرمه‌یه چالیشیر

سارا تامپو

ایراندا یاشایان اینسانلار اوزون مودّتدیر بیر بیلگی بلوکاداسی شرایطینده‌دیر. رژیم آچیق اینترنته چیخیشی کسیب، استارلینک کیمی آلت‌لری ایسه سوچ قاپسامسینا آلیب‌دیر. نتیجه‌ده بیلگی موحیطی ساده‌جه ایکی منبعه ائندیریلیب‌دیر: سپاه نظارتینده‌کی دؤولت تلویزیونو و دیاسپورا ایله خاریجی ماراقلار طرفیندن مالیه‌لشدیریلن اویدو (ماهواره) کانال‌لاری. موقایسه ائتمک، دوغرولاماق و یا آلترناتیو فیکرلرله قارشیلاشماق ایمکانی اولمادیقدا، تلویزیون ساده بیر خبر منبعی اولماقدان چیخیب تک مؤوجود گئرچک‌لیگه چئوریلیر. بو ایسه پروپاقاندا یاییلماسی اوچون الوئریشلی بیر زمین یارادیر.

بو پروبلم یئنی دئییل. ۱۹۵۰-جی ایل‌لرین آمریکاسیندا، مک‌کارتی دؤورونده «آمریکا آزادلیغی» ایله «شورروی و یا سوویت کومونیسمی» آراسینداکی ایکی‌لیگی سورغولایان هرکس کومونیست سمپاتیزانی کیمی دامغالانیردی؛ حقیقی اینانجلارینا گؤره یوخ، ساده‌جه بیر طرفی تماماً دستکله‌مه‌دیک‌لری اوچون! طرفسیزلیک خیانتله عئینی‌لشدیریلیردی. ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱-دن سونرا عئینی مکانیزم یئنیدن ایشله‌مه‌یه باشلادی. پرزیدنت جورج بوش دونیایا بئله دئدی: «یا بیزیمله‌سینیز، یا دا تروریست‌لرله!» بو بیر جومله بوتون نوانس‌لاری آرادان قالدیردی؛ موعیّن بیر ساواشا قارشی چیخماق، سیویل اهالی اوچون ناراحات اولماق و یا ایستراتژی حاقّیندا سواللار سوروشماق، بوتون بونلار تک بیر اتیکته ائندیریله‌رک دوشمانلیق اولاراق تقدیم اولوندو.

ایران دیاسپورا مدیاسی ایندی عئینی یاپینی تطبیق ائدیر. بیرچوخ اینسانین حیسّ ائتدیگی اودور کی، سانکی یا شاه طرفداری اولمالیسان، یا دا سپاه طرفداری. ساواشا قارشی چیخسانیز، رژیم دستکچیسی دامغاسی وورولور. عئینی شکیلده پهلوی روایتینی تنقید ائدن‌لر ده اوتوماتیک رژیم طرفداری کیمی گؤستریلیـر. کومپلکس اینسان دوشونجه‌سی‌نین وار اولدوغو آرا مکان ایسه سانکی هئچ یوخموش کیمی تصویر اولونور. بو بیر موذاکیره زمینی دئییل، اهالی‌نین سیاسی کیم‌لیگینی چرچیوه‌له‌مه یولویلا ایداره ائتمه مکانیزمی‌دیر.

سیاسی قوطوبلاشما اوزره آپاریلان آراشدیرمالار گؤستریر کی، ایکیلی چرچیوه‌له‌مه اینسانلاری ایناندیراراق دئییل، اونلاری یوراراق ایشله‌مه‌یه داوام ائدیر. هر فیکیر ریسکلی بیر اتیکته چئوریلدیگینده، اینسانلار مؤوقع‌لرینی آچیق بیلدیرمکدن چکینمه‌یه باشلار، جزادان قاچماق اوچون فیکرلرینه ان یاخین گؤرونن کیم‌لیگی قبول ائدرلر. اوسته‌لیک، بو یاناشما بیر ضروریت کیمی قبول ائدیلدیکدن سونرا اینسان اونو اؤزو اوچون اساسلاندیرماغا و اؤز گئرچک‌لیگینه چئویرمه‌یه باشلار. هر هانسی گئرچک بیر حرکت اوچون واجیب اولان یئنی ایدئال‌لار ایسه تجرید و جزا قورخوسوندان اورتایا چیخماز. گونئی آذربایجان توپلومو، تورک‌دیللی کانال‌لارا چیخیشی سایه‌سینده اوچونجو بیر بیلگی منبعینه صاحیب اولدوغو اوچون موعیّن قورونما الده ائده بیلیبدیر. لاکین بو قورونما ضعیف‌دیر. اوزون‌مودّتلی بلوکادا هامینی حسّاس وضعیتده قویور؛ چونکی مؤوجود ایران مدیاسی‌نین هر ایکی طرفی‌نین اؤز گوندمی واردیر. حتی سون زامانلار هر ایکی مدیا طرفی اتنيك سیمبول‌لاردان ایستیفاده ائده‌رک آزلیقلارین حرکتینی ده اؤز چرچیوه‌لرینه داخیل ائتمه‌یه چالیشیر. دؤولت تلویزیونونون آذربایجانلیلارلا آنا دیل‌لرینده، اؤز گوندم‌لرینه اویغون فیکیرلری احتیوا ائدن موصاحیبه‌لر آپارماسی بونا بیر میثال‌دیر. پهلوی‌لرین آذربایجانلی‌لاری تمثیل ائتمک اوچون پاپاق تاخمیش لهراسب ساساني‌فری دعوت ائتمه‌سی ایسه دیگر نومونه‌دیر. بو جهدلر دیگر حرکت‌لری ده همین ایکیلی ایچینه سالماق اوچون آتیلمیش آددیملاردیر و آزلیقلارین رئال فیکرلرینی عکس ائتدیرمیر، یالنیز کلیشه سیمبوللار واسیطه‌سیله ایلگی توپلاماغا خدمت ائدیر.

ایران دیاسپورا مدیاسی ایندی عئینی یاپینی تطبیق ائدیر. بیرچوخ اینسانین حیسّ ائتدیگی اودور کی، سانکی یا شاه طرفداری اولمالیسان، یا دا سپاه طرفداری. ساواشا قارشی چیخسانیز، رژیم دستکچیسی دامغاسی وورولور.

NO WAR
WITH
IRAN

بونونلا بئله، اومید توکنمه‌ییب. ایکیلی چرچیوه‌له‌مه‌یه قارشی آپاریلان آراشدیرمالار گؤستریر کی، ان مؤثّیر واسیطه‌لردن بیری بو مکانیزمی باش وئرمزدن اول آدلاندیرماقدیر. «آشیلاما و یا اینکولاسیون نظریّه‌سی» اوزره آراشدیرمالار ثوبوت ائدیر کی، اینسانلار مانیپولاسیونون نئجه ایشله‌دیگینی اوّلجه‌دن بیلدیکده اونا قارشی داها دیرنجلی اولورلار. شعورون اؤزو قورویوجو بیر ایشلو (کارکرد) داشی‌ییر. آراشدیرمالار همچنین گؤستریر کی، آلترناتیو روایت‌لر ده بو نؤقطه‌ده اهمیّت کسب ائدیر: اعتیبارلی شخص‌لر آچیق شکیلده بو ایکیلی چرچیوه‌نی رد ائدیب اوچونجو بیر مؤوقع توتدوقدا، باشقالارینا دا عئینی ایمکانی وئرمیش اولورلار.

یعنی، بوتون مدیا سیستمینی داغیتماغا احتیاج یوخدور. کیفایت قدر اینسانین آچیق شکیلده بونو دئمه‌سی یئترلی‌دیر: من سیزین تکلیف ائتدیگینیز هر ایکی واریانتی ردّ ائدیرم. عراق ساواشی بو باخیمدان دوشوندوروجو بیر نومونه‌دیر. بو ساواشدا دا عئینی منطیق اساس گؤتورولموشدو: یا دستکله، یا دا تروریست‌لرین طرفینده‌سن. موخالیفت خیانت کیمی چرچیوه‌لنمیشدی. بو گون ایسه او ساواش، آمریکا ایجتیماعیّتی ده داخیل اولماقلا، بین‌الخالق حقوقون پوزونتوسو و اینسانی فلاکت کیمی ده‌یرلندیریلیر. او زامان بونا قارشی چیخانلار تروریست‌لری دستکله‌میردی؛ ساده‌جه ایکیلی چرچیوه اونلاری بئله گؤستریردی. عئینی پرنسیب بو گونکی ساواشدا دا کئچرلی‌دیر. سیویل ایتکی‌لره و هاوا بومباردیمان‌لارینا قارشی چیخماق ایدئولوژیک معنادا بیر سیاسی مؤوقع دئییل؛ بو، تانینمیش اینسان حاقلاری مسأله‌سی‌دیر. بونون عکسینی ایدّعا ائدن ایکیلی چرچیوه ایسه سندلشدیریلمیش یاپای (مصنوعی) بیر قورولوشدور. حتی ایندیکی آتش‌کسدن سونرا بئله هر ایکی طرف سون حادیثه‌لردن یارارلاناراق بو چرچیوه‌له‌مه جهدلرینی داوام ائتدیریر. تاریخ گؤستریر کی، بو مکانیزم‌لره معروض قالان توپلوم‌لار تماماً گوجسوز دئییل. اونا گؤره ده بو قورولوشو آدلاندیرماق لازیمدیر و بو آدلاندیرما بیرینجی آددیمدیر. داها سونراکی آددیملاردا یالنیز ایکی کیملیک تقدیم ائدن مدیا موحیطینی آنلاماق و آنالیز ائتمک لازیمدیر، چونکی بو ایکی کیملیگی تقدیم ائدن مدیا موحیطی ساده‌جه بیلگی وئرمیر، هم ده ایداره ائدیر. بو قدر گئنیش ایمکانلارا و مالیه‌یه صاحیب بیر مدیایا قارشی دورماق آسان دئییل؛ آمّا توپلومون بو تاکتیک‌لردن خبردار اولماسی و آکتیویست‌لر طرفیندن یئنی کانال‌لارین قورولماسی، بو ایکیلی چرچیوه‌یه قارشی دایانیقلی‌لیق یاراتماقدا ان تأثیرلی ایستراتژی اولاراق قالماغا داوام ائدیر. (سون)

IRAN
THANK YOU
TRUMP
MAKE IRAN GREAT AGAIN

اینشاء ائدیلمه‌ین اینسان کاپاسیته‌سی؛ اینشاء ائدیلمه‌ین دؤولت‌دیر

فرامرز اصغرزاده

اون ایللیک‌لر بویو آذربایجانلا باغلی موذاکیره‌لر اساساً سرحدلر و جوغرافیا اوزرینده، بعضاً بسیط، بعضاً ایسه کسکین بیر موناقیشه مؤوضوعسو کیمی آپاریلمیشدیر. چوخوموز بو مسأله‌نی خریته‌لرین یئنیدن چکیلمه‌سی و یا فدرال قورولوشلارین قورولماسی ایله حل ائدیله‌جک بیر پروبلم کیمی گؤردوک؛ اینسانلارین اینانجلاری، توتوملاری، ده‌یرلری و کیملیک‌لریندن داها چوخ سرحد خطلری‌نین ده‌ییشدیریلمسینه کؤکلندیک. حالبوکی بیر میلّت جمعیّته ساده‌جه «یوکلنه بیله‌جک» بیر پروقرام و یا USB دئییل کی، ایستدیگینیز ماهنی‌لاری یازاسینیز و اینسانلار سیزین موسیقی‌نیزله رقص ائتسین‌لر؛ عکسینه، توپلوم دوزلدیله‌جک بیر ماشین دئییل. او، بیری-بیری ایله رقابت ائدن ده‌یرلردن و کیملیک‌لردن قورولان جانلی بیر سیستم‌دیر. گؤروله‌جک ایش، مؤوجود گئرچک‌لیک ایله ترجیح ائدیلن ویزیون آراسینداکی فرقی قاپاتماق اوچون یورودولن بیر پروسه‌دیر. بو ویزیون خالقین ایچینده گیزلی‌دیر و آتالاریمیزدان میراث قالان کولتورون و یاشانان زورلوقلارین DNA-سیندا داشینیر. تاریخ، «ماسادا و یاونه» حکایه‌سی اوزریندن بو ایکی یول حاقّیندا بیزه چارپیجی بیر درس وئریر. ایکی مین ایل اؤنجه، رومانین ایشغالی زامانی بیر قروپ یهودی قیلینج یولونو سئچدی. اونلار صحرادا یئرلشن ماسادا قالاسینا چکیله‌رک قهرمانجاسینا، آنجاق ایستراتژیک دواملی‌لیق باخیمیندان نتیجه‌سیز بیر دیرنیشه گیردیلر. رومالی‌لار قالانین سورلارینی آشدیقدا، اسیر دوشمک یئرینه توپلو اینتیحاری سئچدیلر. قازانا بیلمه‌یه‌جکلری بیر ساواشا گیردیلر و گئریده هیچ بیر میراث بوراخمادیلار. بو حادیثه دیرنیش سیمبولو کیمی خاطیرلانسا دا، عئینی زاماندا بیر توپلومون یاشاماق و داوام ائتمک قابلیّت‌ینی ایتیردیگی آنی دا گؤستریر.

سیاسی خریته یالنیز جوغرافیانی گؤستره بیلر، آنجاق درین کؤکلو و یئنی‌لیکچی بیر کولتور اوزون عؤمورلو و دایانیقلی بیر یورد اینشاء ائده بیلر.

بورادا اساس درس اودور کی، هر عوصیان بیر باشا گله‌جک یاراتمیر؛ بعضاً عوصیان یالنیز ایتکی‌نی درینلشدیریر. عئینی زاماندا، یوهانان آدلی بیر خاخام فرقلی بیر یول سئچدی. او، قیلینجین آرتیق کئچرلی اولمادیغینی گؤردو و رومالی‌لاردان بیر قالا دئییل، بیر مکتب (مدرسه) ایسته‌دی. بو سئچیم بیر «گئری چکیلمه» دئییل، عکسینه، اینستیتوسیونال دواملی‌لیق قورماق اوچون یئنی بیر ایستراتژی ایدی. اورادا عالیملر یوز ایل‌لر بویونجا عنعنه‌لریندن و کیملیک‌لریندن نه‌یی قورویاجاقلارینی، نه‌یی ترک ائده‌جک‌لرینی و هانسی یئنی‌لیک‌لر یاراداجاق‌لارینی موذاکیره ائتدیلر. اونلار فیزیکی بیر فاجیعه‌نی ایکی مین ایل دوام ائدن سارسیلماز بیر سوسیال قورولوشا چئویردیلر. اونلار بیر حقیقتی آنلادیلار: هئچ بیر حرکت اینسانلارین تشکیلاتلانما و آداپتاسیون سورعتیندن داها سورعتلی بؤیویه بیلمز. بو، بؤیوک بیر صبر گرکدیریر، چونکی یالنیز اینسانلاری سفربر ائده بیلدیگینیز سورعتده ایره‌لیله‌یه بیلرسینیز. اونا گؤره اساس مسأله تلسمک دئییل، اینسانی داشییان قورولوشلار یاراتماقدیر. بوگونکو واقعیتده ده عئینی منطیق کئچرلی‌دیر: بیر دیکتاتورلوغو باشقا بیر سرحد فورماسی ایله ده‌ییشمک اینسانیمیزا ریفاه و سایغین‌لیق گتیرمیر. بیزیم احتیاجیمیز ساده‌جه سیاسی ده‌ییشیک‌لیک دئییل، عئینی زاماندا بیلینجلی یورداشلیق و اینستیتوسیونال کاپاسیته قوروجولوغودور. بو دا آذربایجان اینسانی‌نین کیملیک DNA–سینا سایغی دویاراق، کولتوروموزده و کیم‌لیگیمیزده هانسی موثبت نومونه‌لری قورویوب گله‌جه‌یه داشیمالی اولدوغوموزو، ایره‌لیله‌مه‌میزین قارشیسینی آلان نه‌لری ترک ائتمه‌لی اولدوغوموزو و یئنی کاپاسیته‌لر یاراتماق اوچون هانسی موذاکیره و موجادیله‌نی آپارمالی اولدوغوموزو اورتایا قویور. عئینی زاماندا کیملیک روایتی‌نین یانیندا آذربایجان اینسانی‌نین ریفاهینی تأمین ائتمک اوچون همزمان موجادیله‌لره و یئنی کاپاسیته‌لره احتیاجیمیز واردیر. بوگونکو شرطلرده سیاسی اوتوریته‌نین یوخلوغو بو ساحه‌لری بیرباشا دؤولت سویّه‌سینده اینشاء ائتمه‌یه امکان وئرمیر. بو سببدن خریته‌دن و یئنی سرحددن اؤنجه کاپاسیته قورماق گرک‌دیر؛ سیاسی، سوسیال، ایقتیصادی و بین‌الخالق ساحه‌لرده لازیم اولان باجاریق‌لاری بؤیوک قورولوش‌لاردا دئییل، داها چوخ جمعیّتین ایچینده، کیچیک اؤلچکده مشق ائده‌رک گوجلندیرمه‌لی‌ییک. بورادا اساس مسأله یالنیز قورماق دئییل، هم ده کیمین قوردوغو و نئجه قوردوغو سوالی‌دیر؛ یعنی بو پروسه دیاسپورا، یئرلی شبکه‌لر و انتلکتوال چئوره‌لرین هماهنگ ایشتراکی ایله آشاغیدان یوخارییا دوغرو فورمالاشمالی‌دیر. بو ساحه‌لرده «عضله‌میز» هله بو یوکو داشییاجاق قدر گوجلو دئییل و تام بو سببدن او عضله‌نی آشاغیدان یوخارییا دوغرو اینشاء ائتمک ضروری‌دیر. بو کاپاسیته‌لر بیر گئجه‌ده یارانماز؛ اونلار کیملیک حکایه‌میزه سایغی دویاراق، مرحله‌لی شکیلده، خالقین هم پروبلمین بیر پارچاسی اولدوغونو حیس ائده‌رک، هم ده بو پروسه‌نین آکتیو ایشتراکچی‌سینا چئوریله‌رک، فورمالاشمالی‌دیر. خالقین کیم‌لیگینی رادیکال شکیلده یئنیدن یازماغا چالیشماقدان چکینمه‌لی‌ییک؛ چونکی بو، سوسیال دیرنیش و لزومسوز آلرژی یارادیر. ده‌ییشیک‌لیک جمعیّتین اؤز ایچینده باش وئرملی‌دیر. اینسانلار اؤزلرینی هم پروبلمین، هم ده حلّین بیر پارچاسی کیمی گؤرملی‌دیرلر. اینسانلار دینلندیکده، اونلاردان نه ایسته‌نیلدیگی آیدین اولدوقدا و بو ایسته‌یین قارشیسینداکی ایتکی‌لره سایقی دویولدوقدا، اونلار یئنی بیر دایاتما اوبژه‌سی و آلتی دئییل، دؤنوشومون آکتیو ایشتیراکچیلارینا چئوریلر. یارادیلاجاق قوروم‌لارین و باجاریق‌لارین باجاریق‌لارین اینشاسی بلکه ده اون‌ایللیک‌لر چکه‌جک، آنجاق خالقین سایغین‌لیغا و ریفاها چاتماسی اوچون باشقا قیسا یول یوخدور. سونوج اولاراق، لیدرلیک و اینسان کاپاسیته‌سی یاراتماق، حیاتدا قالما جسارتی گؤسترمک و چتین شرطلرده چتین حقیقت‌لرله اوزلشه‌رک یولا چیخدیغینیز اینسانلار و منسوب اولدوغونوز خالقلا حرارتلی اما اؤلچولو موذاکیره‌لر آپارماقدیر. اکمه‌دیگیمیز بیر تارلادان محصول گؤزله‌مک وردیشینی بوراخمالی و «ایچ اینشامیزی» اوزریمیزه گؤتورمه‌لی‌ییک. خالقین چتین‌لیک‌لری آشان کاپاسیته‌سینی اینشا ائتسک و هاوادا قالمیش کیملیک کؤکلریمیزی میراثیمیزین، ده‌یرلریمیزین، دیلیمیزین و باجاریق‌لاریمیزین تورپاغینا قویساق، آرادیغیمیز سیاسی اوتوریته ده بونون دوغال و طبیعی بیر نتیجه‌سی اولاراق اورتایا چیخاجاقدیر. بو چتین دؤورلری آشماق اوچون بیزه بیر قالا دئییل، بیر اوخول لازیمدیر. بیر سیاسی خریطه یالنیز بیر جوغرافیانی گؤستره بیلر. آنجاق درین کؤکلو، یئنیلیکچی و جوغرافیامیزدا یئرلشن بوتون کیملیکلری قبول ائدن بیر کولتور، مرکزی اوتوریته‌نی جمعیّتین کیملیک سویه‌سینه داشییان و هر بیر کیملیگه اؤز اوتوریته‌سینی قورماق، گلیشدیرمک و فعال ایشتیراک ائتمک ایمکانی وئرر. بئله بیر کولتور و اینسان کاپاسیته‌سی اوزون عؤمورلو و دایانیقلی بیر دؤولت و یورد اینشا ائده بیلر. (سون)

ساواشین کؤلگه‌سینده:
اینسان حیاتی، توپلوم و گله‌جک اوزه‌رینه

لاله جوانشیر

بو گون ایرانداکی ساواش حاقّیندا دانیشاندا، اونو ساده‌جه بیر حربی قارشی‌دورما کیمی گؤرمک آرتیق مومکون دئییل. آمریکا–اسراییل–ایران ساواشی باشلانقیجدا «نقطه‌زنی» و یا «نوقطه آتیشی» کیمی تقدیم اولونسا دا، قیسا زاماندا گؤردوک کی، ساواشین طبیعتی بونا سیغماز. ساواشین ایلک مرحله‌سینده سیاسی حاکیمیّت‌ین اؤنده گلن آداملاری و نیظامی آلت‌یاپیلار (زیرساخت‌لار) هدف آلیندی. داها سونرا انرژی، نفت و برق کیمی حیاتی آلت‌یاپیلار وورولماغا باشلاندی. بو پروسسین منطیقی نتیجه‌سی اولاراق ساواشین بیرباشا اینسان حیاتینی آلت–اوست ائتدیگینه شاهید اولدوق. بئله گئدرسه، آرتیق ائولر، ایش یئرلری و گونده‌لیک حیاتین طبیعی ریتمی تهلوکه آلتینداد‌یر. بو دا او دئمک‌دیر کی، «یالنیز موعیّن هدفلر وورولور» فیکری گئرچک‌لیکله و اورتایا چیخان نتیجه‌لرله اویغونلاشمیر.

ساواشلارین تأثیری یالنیز فیزیکی داغینتی‌لارلا محدودلاشماز. عکسینه، ان درین تأثیر اینسان حیاتیندا باش وئرر و خوصوصیله اوزون‌مودّتده داها درین نتیجه‌لر دوغورار. مثلاً، گونده‌لیک حیاتین ثابیت‌لیگی پوزولار. اینسانلار ایشلرینی ایتیرر، تحصیل یاریمچیق قالار، موعاریفلنمه دوشوشه کئچر و گله‌جک پیلانلاری (برنامه‌لری) بلیرسیزلیک و یا غیر–موعیّن‌لیک ایچینده داغیلیب محو اولار. بو وضعیّت اینسانلاری اوزون‌مودّتلی دوشونمکدن اوزاقلاشدیراراق، اونلاری یالنیز گونده‌لیک یاشام اوغروندا موجادیله‌یه مجبور ائدر. بئله بیر شرایطده توپلومون اینتلکتوال و سیاسی حیاتی دا ضعیفله‌یر؛ اینسانلار آرتیق ایجتیماعی و سیاسی مسأله‌لر اوزرینه دوشونمه‌یه ایمکان تاپا بیلمزلر. توپلوم «حیاتدا قالما» و یا «سوروایول» وضعیّتینه کئچر، تحصیل و موعاریفلنمه ضعیفله‌یر و امنیّت حیسّی آزالار.

ساواش عئینی زاماندا قورخو و گوونسیزلیک موحیطی یارادار. بو گونسیز موحیطده سوسیال موناسیبتلر ده‌ییشر و اینسانلار آراسیندا اعتماد آزالار. بئله‌لیکله توپلوم ایچینده پارچالانمالار درینله‌شر. بو پارچالانما یالنیز سوسیال سطحده یوخ، سیاسی سطحده ده اؤزونو گؤستررر. بونون نومونه‌لرینه ایرانین موخالیفت قروپلاری ایچینده یارانان فرقلی مؤوقع‌لری گؤزلمله‌یه‌رک راستلاشماق مومکوندور. مثلاً، بیر قروپ ساواشین موعیّن سیاسی نتیجه‌لر وئره‌جه‌یینی دوشونه‌رک اونو دستکله‌ییر، دیگر قروپ اینسان حیاتی‌نین بو شکیلده ریسک آلتینا آتیلماسینی قبول ائتمیر. بئله‌لیکله، ساواش یالنیز دؤولت و توپلوم آراسیندا یوخ، توپلومون اؤز ایچینده ده یئنی سرحدلر یارادیر. سیاسی باخیمدان ایسه، ساواش چوخ زامان گؤزله‌نیله‌نین عکسینه اولاراق رادیکال و سرت قوه‌لری و حرکت‌لری گوجلندیرر. حاکیمیّت «امنیت» دیسکورسو اوزه‌ریندن داها دا سرتله‌شر و توپلوم اوزه‌ریندە نظارتی آرتیرار. بو ایسه دموکراتیک ایمکانلارین دارالماسینا گتیریب چیخاردار. بو مسأله ساده‌جه بو ساواشین بیر طرفی اولان ایران اوچون کئچرلی دئییل، اسراییل و آمریکا اوچون ده کئچرلی‌دیر. مثلاً سون گونلرده اسراییلده یهودی اولمایان اسراییل‌لی محکوملارا اعدام حؤکمو وئریله بیله‌جه‌یی قانونو نورمال شرایطده چوخ چتین قبول

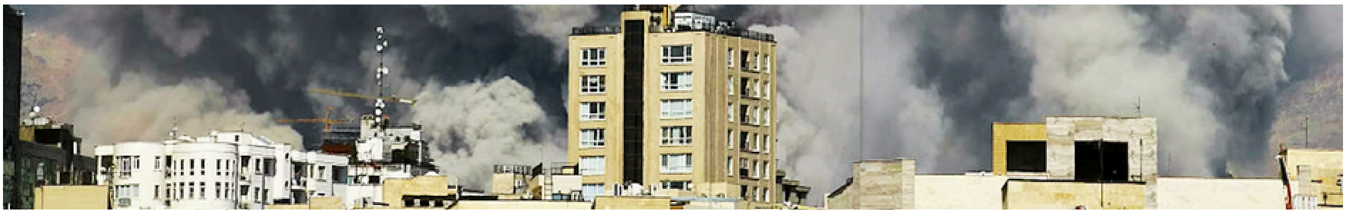

ائدیلردی، آمّا ساواش شرایطینده هم حیاتا کئچدی هم ده قورخو و تهلوکه ایچینده یاشایان خالقین بللی کسیم‌لریندن دستک بئله قازاندی. بو پروسسده ان چوخ ضرر گؤرنلر ایسه همیشه اولدوغو کیمی، ان ضعیف قروپلاردیر. عموماً ساواشین آغیر یوکونو قادینلار، اوشاقلار، یاشلی‌لار و ایقتیصادی باخیمدان کناردا قالانلار داشییار. بو دا او دئمکدیر کی، ساواشلار مؤوجود برابرسیزلیک‌لری داها دا درینلشدیره‌رک یوخسوللاری داها دا یوخسوللاشدیرار، سوسیال مودافیعه ایمکانلارینی آزالدار و حیات شرایطینی آغیرلاشدیرار. بوتون بونلار یاشانیرکن، بعضی ایقتیصادی و سیاسی قروپلار ایسه

> ساواش بیر چوخ شئیی ده‌ییشدیره‌جک و ایراندا یاشایان میلّی و اتنیک قروپلار اوچون بعضاً یئنی ایمکانلار یاراداجاق، بعضاً ده مؤوجود برابرسیزلیک‌لری داها دا درینلشدیره‌جک. بو شرایطده گوئنی آذربایجانلی‌لار ایمکانلاردان نئجه فایدالانا بیلر؟

بو وضعیتدن فایدا الده ائتمه‌یه و گوجلنمه‌یه باشلار هم تاریخی تجروبه هم ده گونوموزده ایراندا یاشانان شرایط گؤستریر کی، بؤحران موعیّن قروپلاری و قوروملاری گوجلو ایقتیصادی آکتورلارا چئویره بیلیب. مثلاً ایراندا تحریملر نتیجه‌سینده بعضی قوروملارین، خوصوصی ایله سپاه کیمی دؤولتین و توپلومون بوتون قاتلارینا سیزان یاپیلارین ایقتیصادی باخیمدان گوجلنمه‌سی بو دینامیزمین آچیق نومونه‌سی‌دیر. یعنی، ایقتیصادین چارخینی فیرلادان قوروملار نورمال شرایطده بیرچوخ فرقلی آکتورون ایشتراکی ایله ایداره اولونما ایمکانینا صاحیب ایکن، ساده‌جه سپاه کیمی تشکیلاتلارین قارماشیق و دولایلی ایشتراکی ایله ایداره اولونا بیلیب. ساده‌جه اونلار بللی قایناقلاری الده ائدیب اویغولانان تحریملری آتلادا بیلیب‌لر. بو باغلامدا گونئی آذربایجانین وضعیّتینه خوصوصي دیقّت یئتیرمک لازیمدیر. چونکی، ساواش و بؤحران شرایطینده اتنیك و مدنی فرقلی‌لیک چوخ زامان «تهلوکه» کیمی گؤستریله بیلیر. بو دا دیل، کولتور و کیملیک اوزرینه باسقی‌نین آرتماسینا یول آچار. نتیجه‌ده بوگونه قدر آز دا اولسا الده ائتدیگی ایجتیماعی گؤرونورلویو ده ایتیره و گئری گئده بیلر. عئینی زاماندا، ایقتیصادی و سوسیال

بیلیرسیزلیک بؤلگه‌ده کؤچ، ایشسیزلیک و سوسیال گرگین‌لیک‌لری داها دا آرتیرار. بئله بیر شرایطده گونئی آذربایجان هم یاپیسال (ساختاری) ضعیفلیک‌لرین، هم ده سیاسی دیسکورسون تأثیری آلتیندا داها حَسّاس بیر مؤوقعیته دوشه بیلر. بونونلا یاناشی، هر بیر بؤحران بللی ایمکانلار دا یارادار. مثلاً تشکیلاتلانما اوغروندا‌کی چابالار، ایستراتژیک یاناشمایا دویولان احتیاج و تهلوکه‌لردن قورونماق اوچون گئرچکچی حرکتلر و باخیشلارین اورتایا چیخماسی، ساواش شرایطینده اوزه چیخان فیکری و عملی ایمکان‌لاردیر. بو دا او دئمکدیر کی، موختلیف سناریولار اوچون حاضیرلیق آپارماق احتیاجی یارانیر. مثلا گونئی آذربایجاندا تورپاقلارینی آخینچی ترور دسته‌لریندن قوروماق، ان پیس و آغیر وضعیت و یا لاپ یاخشی شرایط اوچون دوشونوب حاضیرلانماق و ایش بیرلیگی ایچینده پیلانلار قورماق شرایطین گتیردیگی بیر ضرورت کیمی قارشیمیزا چیخیر؛ چونکی، تاریخی تجروبه گؤستریر کی، توپلومسال و میلّی مسآله‌لرده آییق‌لیق و پیلانلی اولماق میلّت‌لرین هر زامان اودوزان طرفده اولماسی‌نین قارشیسینی آلان فاکتورلاردیر. نتیجه اولاراق دئیه بیله‌ریک کی، ساواشلار یالنیز جوغرافی سرحدلری یوخ، اینسان حیاتینی، سوسیال موناسیبتلری و گله‌جک ایمکانلارینی دا یئنیدن شکیل‌لندیریر. ایرانداکی قارشی‌دورما دا بو باخیمدان یالنیز بوگونون یوخ، گله‌جه‌یین ده نئجه فورمالاشاجاغینی موعیّن ائدیر. بو معنادا گونئی آذربایجان آیدینلاری، سیاسی فعالاری و بو میلّتین طالعی‌نین نئجه اولاجاغینی دوشونن اینسالارین دیقّت ائتمه‌سی و دوشونمه‌سی گره‌کن اؤنملی مسأله‌لردن بیری ده بودور: ساواش بیر چوخ شئیی ده‌ییشدیره‌جک و ایراندا یاشایان میلّی و اتنیک قروپلار اوچون بعضاً یئنی ایمکانلار یاراداجاق، بعضاً ده مؤوجود برابرسیزلیک‌لری داها دا درینلشدیره‌جک. بو شرایطده گوئنی آذربایجانلی‌لار ایمکانلاردان نئجه فایدالانا بیلر؟ درینله‌شن بؤحرانلاردان نئجه ان آز ضررله چیخا بیلر؟ (سون)

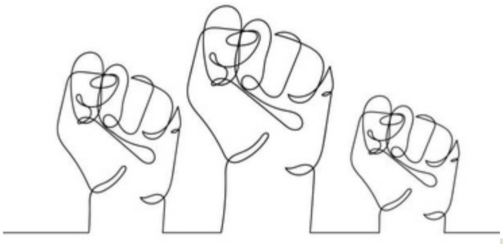

اؤزونو تانیمایان حرکت اؤزگه‌یه خیدمت ائدر

تورکان بوزقورت

اسراییل و آمریکانین ایرانا قارشی باشلاتدیغی ساواش گونئی آذربایجان اوچون بیر حقیقتی داها آیدین گؤستردی: دیشاری‌یا موتمرکیز اولماق! بیزیم ان درین پروبلم‌یمیز بودور کی، بیز چوخ واخت اؤزوموزدن اوزاقلاشیب اؤزگه‌نین ایچینده دانیشماغا باشلاییریق. مسأله‌لره اؤز اولدوغوموز نوقطه‌دن و اؤز آچیمیزدان باخمیریق. اؤز دردیمیزی، اؤز سیاسی احتیاجیمیزی، اؤز تاریخی یادداشیمیزی (تاریخی حافیظه‌میزی) مرکزه قویموروق. نتیجه‌ده ایسه، گونئی آذربایجان اوغروندا دانیشدیغینی دوشونن بیر چوخ اینسان بئله، اصلینده گونئی آذربایجانین دئییل، اؤزگه‌نین دیلینی تکرارلاییر، اؤزگه‌نین اؤنجه‌لیک‌لرینی داشی‌ییر و اؤزگه‌نین چرچیوه‌سینده حرکت ائدیر. اوزون زاماندیر موختلیف ماسکالار آلتیندا دانیشان، یازان و مؤوقع بیلدیرن اینسان‌لارین گئرچک اوزو گؤرونمه‌یه باشلامیشدیر. بورادا ایشلتدیگیم «اؤز» و «ماسکا» سؤزلری حرفی معنادا دئییل. بو، فرانتس فانونون «قارا دری، آغ ماسکالار» آدلی اثرینده اورتایا قویدوغو دوشونجه‌یه ایشاره‌دیر. فانون موشاهیده ائدیر کی، ایستعمار و ایستیثمار یالنیز تورپاق، دیل و سیاست اوزه‌رینده قورولمور؛ عئینی زاماندا اینسانین اؤزونو نئجه گؤردویونه ده سیرایت ائدیر. اینسانلار داخیلاً ده اؤزگه‌نین اؤلچولری ایله دوشونمه‌یه باشلاییر. «گونئی آذربایجان سؤمورولور و ایستیثمار آلتیندادیر» دئمک آساندیر. چتین اولان، بو ایستیثمارین نتیجه‌لرینی اؤزوموزده تاپماق و اونلاردان آرینماقدیر. توپلوم‌لار زامانلا اؤزلرینه دومینانت مرکزین گؤزو ایله باخماغا باشلاییرلار و بو باخیش اؤزونه قارشی اوتانج، اؤز کیملیگیندن اوزاقلاشما، اؤزونو دائم مودافیعه ائتمک مجبوریّتی و اؤزگه‌نین قبولونا احتیاج یارادیر. اینسان اؤزونو اولدوغو کیمی دئییل، نئجه گؤرونمک ایسته‌نیلدیگی کیمی قورماغا چالیشیر. بونا گؤره ده گونئی آذربایجانلی‌لار اؤزونو دائم مودافیعه مؤوقعینده تاپیر. اعتیراض ائتسه، تجزیه‌طلب آدلاندیریلیر؛ سس‌سیز قالسا، قورخاق ساییلیر؛ حوقوق طلب ائتسه، تهلوکه کیمی تقدیم اولونور؛ احتیاطلی داورانسا ایراده‌سیز گؤرونور. یعنی نه ائدیرسه ائتسین، اونو ده‌یرلندیرن اؤلچو اؤزو اولمور. اؤلچو یئنه اؤزگه‌نین اونا بیچدیگی رول اولور.

بوگون میلّی حرکته باخاندا بعضی اینسانلاردا تام دا بونو گؤرمک مومکوندور. گونئی آذربایجان حاقیندا دانیشان، آما گونئی آذربایجان مؤوقعیندن دوشونمه‌ین چوخ ساییدا اینسان وار. اؤز دردینه اؤز آدی ایله باخا بیلمه‌ین، اؤز سیاسی احتیاجینی اؤز مرکزیندن قورا بیلمه‌ین، هر دفعه باشقا بیر مرکزین دیلینه سیغینان اینسانلار وار.

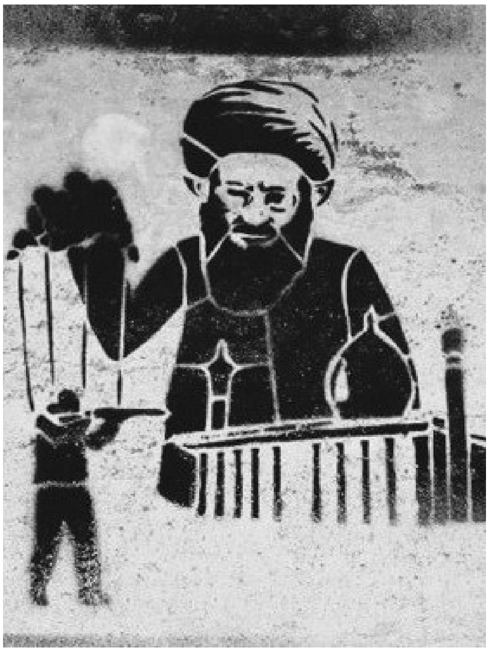

اونلار گونئی آذربایجانی یوخ، اؤزگه‌نی مرکزه قویورلار. صؤحبت بورادا یالنیز ایران مرکزلی دوشونجه‌دن گئتمیر. بعضاً تورکیه، بعضاً آذربایجان جومهوریتی، بعضاً توران ایدئیاسی، بعضاً ده بین‌الخالق چئوره‌لرین دیلی گونئی آذربایجانین اؤز دیلی‌نین یئرینه کئچیر. نتیجه‌ده ایسه گونئی آذربایجان مقصد اولماقدان چیخیر و باشقالارینا واسیطه‌یه چئوریلیر.

اساس مسأله ده بودور: اؤزونو قبول ائتمه‌ین حرکت گئج-تئز اؤزگه‌یه خیدمت ائدر؛ چونکی اؤز مؤوقعیندن دوشونمه‌ین هر هانسی سیاسی بیر خط، موطلق باشقا بیر مرکزین اوربیتینه دوشر. اینسانلار گونئی آذربایجان حاقّیندا دانیشیر، اما گونئی اوچون دانیشمیر. گونئی آذربایجانین آدینی چکیر، اما اونون باخیش بوجاغینی قورویوب ساخلایا بیلمیر. بو ایسه حرکتین داخیلینده پارچالانما و اؤزونه قارشی دائمی شک یارادیر.

«اؤز»، سیاسی باشلانغیچ نؤقطه‌سی‌دیر. بو باخیش قورولمادان حرکت هر دفعه باشقا بیر یئره آخاجاق. بیر گون ایرانین بوتؤولویو نامینه سوساجاق، بیر گون تورکیه‌نین بؤلگه‌سل حساب‌لارینا اویغون دانیشاجاق، باشقا بیر گون آذربایجان جومهوریتی‌نین دؤولت منافعینی گونئی‌ین طالعیندن اوستون توتاجاق. تورکچولوک آدینا اؤز دقیق و آیدین جوغرافی دردینی

اونوداجاق.

گونئی آذربایجانی مرکزه قویان سیاست اؤز توپلومونون بوتون پارچالانمیش وضعیّت‌ینی قبول ائتمه‌لی‌دیر. چونکی آسیمیلاسیونا معروض قالمیش اولان دا بو توپلومون ایچینده‌دیر، اؤز کیملیگیندن اوزاق دوشن ده، داها سرت و رادیکال مؤوقع توتان دا، داها احتیاطلی دانیشان دا. فانونون گؤستردیگی اساس حقیقت‌لردن بیری بودور کی، ایستعمار و ایستیثمار آلتیندا یاشایان توپلوم واحید و پروبلمسیز بیر بدن کیمی قالمیر. پارچالانیر، اؤزوندن اوزاقلاشیر، بعضاً اؤزونه قارشی سرتله‌شیر. اونا گؤره میلّی حرکتین وظیفه‌سی یالنیز «دوغرو اینسان‌لاری» سئچمک دئییل. میلّی حرکتین وظیفه‌سی، ایتیریلمیش و داغیلمیش توپلومو یئنیدن اؤز مرکزینه چاغیرماقدیر.

اوّلجه اؤزوموزو قبول ائتمک لازیم‌دیر. اوغور یالنیز او زامان مومکون‌دور کی، گونئی آذربایجان اؤزونو واسیطه یوخ، مقصد کیمی قورسون! (سون)

گونئی آذربایجانین سیاسی محبوسلارینی اونوتمایاق! !

دی آیی اعتیراض‌لاری و بؤیوک بیر ساواشا حاضیرلیق پروژه‌سی

صمد پورموسوی

ایراندا اوزون وعده‌لی ایستیبداد، باهالیق و دیکتاتورلوقدان کورلوق چکن میلّت زامان-زامان موعیّن سببلره گؤره __عموماً مرکزده ایقتیصادی پروبلم‌لر و ایجتیماعی-سیاسی آزادلیقلار اوچون، گونئی آذربایجاندا ایسه اتنیک کیملیگین تحقیرینه، اورمو گؤلونون قورودولماسینا، یوردون ثروت‌لری‌نین تالانماسینا و هر طرفلی میلّی حاقلارین پوزولماسینا قارشی __ اعتیراض‌لار ائدیب‌لر. حاکیمیّت هر زامان بو اعتیراض‌لاری عئینی فورمادا باسدیریب، سونرا دورومو نورمالا چئویرمک اوچون امنیتی پیلانلارینی آستاجا ایره‌لی سوروبدور.

بو ایل (۱۴۰۴-جو ایل) دی آیی‌نین ۱۷-سینده مرکز شهرلرده اعتیراض‌لار یئنیدن باش قالدیردی. ایلک باشدا بو اعتیراض‌لارین نه اوچون باشلادیغینی تخمین ائتمک مومکون دئییلدی. دیشاریداکی مرکز موخالیفت بو اعتیراض‌لاری اؤنجه‌کی «قادین، یاشام، آزادلیق» آیاقلانمالاری‌نین دوامی کیمی آلقیلادی. اونلار اونو دولارین باهالاشماسینا باغلاییب حاکیمیّته قارشی بو اعتیراض‌لاری دستکله‌دیلر. کئچمیش شاهین اوغلو اونو رژیمین دئوریلمه‌سی و شاهلیغین برپاسینا بیر دستک اولاراق آچیقلادی. اینسانلاری خیابانلارا چاغیریب نه اولدوغو بللی اولمایان یاردیملارین یولدا اولدوغونا و گله‌جه‌یینه سؤز وئردی. بوتون بونلارین نتیجه‌سینده اعتیراضلار حاکیمیّت طرفیندن فاجیعه‌وی بیر شکیلده باسدیریلدی. تخمین‌لره اساساً دؤرد مین

ایران ایسلام حاکیمیّتی اعتیراض‌لاری یاتیرتماق اوچون وطنداشینی اؤلدورمکدن چکینمیر.

نفردن قیرخ مین نفره قدر اینسان اؤلدورولدو. دی آیی اعتیراض‌لاری هر جهتدن اؤنجه‌کی اعتیراض‌لاردان فرقلی ایدی. اینقیلابلاردا اؤنجول اولمایان گناباد شهریندن باشلایان آیاقلانمالار سورعتله داها بؤیوک شهرلره یاییلدی. بونا باخمایاراق گونئی آذربایجان میلّتی، دئمک اولار ایلک باشدان بو آیاقلانمالارا شوبهه‌لی یاناشیب سس‌سیز قالدی. بعضی‌لرینه گؤره بو سس‌سیزلیک کئچمیش شاهین اوغلونون چاغریشلارینا قاییدیردی. واختی ایله پهلوی حاکیمیّتی گونئی آذربایجانین میلّی حؤکومتینی تسخیر ائدیب مینلر آذربایجانلینی قتل ائتمیشدیر. شاه آذربایجاندا بؤیوک جینایت‌لر تؤرتمیشدیر. بو ظولوملر هله-هله میلّتین خاطیره‌سیندن سیلینمه‌میشدیر. آذربایجانین شاه خاندانی‌نین بیر داها دیرچلمه‌سینه سس وئرمه‌دیگی آشکار ایدی. مرکزچی قوروپلار ایسه سبب‌لری آختارمادان بعضاً تحقیر دولو سؤزلرله بعضاً یوموشاقجاسینا گونئی آذربایجانین سس‌سیزلیگینی محکوم ائتدیلر.

بونونلا بیرلیکده «قادین، یاشام، آزادلیق» اعتیراضیندا سیاسی باشاریسیزلیق سرگیله‌ییب موخالیفتین بؤلونمه‌سینه سبب اولان کئچمیش شاهین اوغلو گوندن-گونه آکتیولشیب گؤرونور اولدو. موختلیف مدیا کانال‌لاری اونو دموکرات بیر لیدر کیمی سمبولیزه ائدیب فرقلی فورمت‌لرده دانیشیقلارینی و بیانیه‌لرینی یاییملادیلار. حتی بیر دفعه‌سینده ایران رسمی تلویزیونو حک اولونوب اونون دانیشیغی سسلندیریلدی. بو دانیشیق‌لاردا شاهین اوغلو میلّتی حؤکومته قارشی هر جوره سالدیرماغا چاغیردی و حتی دؤولت اورقانلاری‌نین تسخیریندن سؤز ائتدی. کیمسه کئچمیش شاهین اوغلونون بیردن-بیره بو قدر آرخایین‌لیقلا یگانه سیاسی آلترناتیو کیمی اوزه چیخماسی‌نین سببینی سورغولامادی. بو مسأله اوزاق‌باشی بی‌بی‌سی و اینترنشنال کانال‌لاری‌نین ائتدیگی تبلیغ‌لرین سونوجو کیمی گؤرولدو. خاریجده یاشایان شاهچی‌لار بنزری گؤرولمه‌میش بیر هیجانلا «پهلوی قاییداجاق، بو سون ساواشدیر» شوعارلارینی سسلندیردی. ایرانلی‌لار قوزئی آمریکا و آوورپا شهرلری‌نین خیاوانلارینی فتح ائتدیلر. شاهین اوغلو او قدر گوجلو بیر پرفورمانس سرگیله‌دی کی، شاهچی اولمایان مرکز سیاسی جریانلار و شخصلر بو گوجون اؤنونده یا سوسوب حاشیه‌یه چکیلدی‌لر یا دا شاهچی آخینینا قوشولدولار. بعضاً کئچمیش سولچولار، دموکرات‌لار یا دا حاکیمیّتدن قوپموش سیاسی آداملار بیردن-بیره شاهچی اولدولار. اینسانلار کئچمیش شاهین اوغلونو ایسلام حاکیمیّتی‌نین الیندن قورتولماق اوچون سون منزیل کیمی ده‌یرلندیردیلر. مدیالار اونو میلّتی آیاقلاندیران، موقّتی اولاراق کئچید دؤورونون اوتوریته‌سینی ساغلایان و اینقیلابین یگانه لیدری کیمی تانیتدیلار. شاها و شاهلیغا موخالیف اولان مرکز سیاسی قوّه‌لر و غیر-فارس میلّت‌لرین سیاسی قورولوشلاری دیسکینیب تلم-تله‌سیک چاره آختاریشیندا شاهین اوغلونون قارشیسیندا سورعتله بیر جبهه یاراتماق فیکرینه دوشدولر. حاکیمیّت‌ین تئزلیکله ییخیلاجاغینا اینانان سیاسی فعاللار گله‌جه‌یین نئجه قورولماسی گرکدیگی باره‌ده پیلان ائتدی‌لر. چئوریلیش قافیله‌سینه قوشولماق بوتون سیاسی فعاللارین میسیونونا چئوریلدی. آما ایچریده آیاقلانمالار گئنیشله‌دیکجه حاکیمیّتین رفتالاری نورمال‌لیقدان اوزاقلاشدی. حاکیمیّت آچیق-آشکار هراسان ایدی. بونا رغماً قیسا زامان ایچینده پولیس، بسیج، سپاه و موختلیف امنیت نیرولارینی خیابان‌لارا گتیریب بؤیوک جینایت‌لره ایمضا آتدی. حؤکومت اوچ گون ایچینده اعتیراض‌لاری کونترول آلتینا آلدی. ایکینجی و اوچونجو گون اعتیراضچی‌لارا قارشی آغیر ساواش سیلاح‌لاری قوللاندی. دیشارییا سیزان بعضی خبرلر دهشت ساچدی. حؤکومت سورعتله عمومی اینترنتی کسدی. موخالیف مدیا منسوبلاری یازدی کی، حاکیمیّت میلّتی راحاتجا سالالاخلیق ائده بیلمک و جینایت‌لرینی گیزلتمک اوچون اینترنتی کسیب. بعضی‌لرینه گؤره حاکیمیّت شاهلیق سیستمی‌نین گله بیله‌جه‌یینی اؤن گؤروب اونون قارشیسینی آلماق اوچون بو جینایت‌لری تؤرتمیشدی. آما سونرالار معلوم اولدو کی، گئرچک‌لیک داها کومپلکس‌دیر. حؤکومت جینایت‌لرینی گیزلتمه‌دی. عکسینه حؤکومته باغلی مدیالار پروفسیونال کادرلارلا یوزلرجه فاجیعه دولو ویدئولار یاییملادی. ویدئولار بیر طرفدن مسجیدلری اودا چکن و یا پولیس‌لره ال‌تاپانچاسی ایله آتش آچان اعتیراضچی‌لاری، بیر

طرفدن ده ایران امنیت نیرولاری‌نین اعتیراضچی‌لارا قارشی تؤرتدیگی قدّار وحشیلیک‌لری گؤستریردی. صحنه‌لر سوررئال و آجیناجاقلی ایدی. اؤلنلرین باشینا یاخین فاصیله‌دن قورشونلار سیخیلمیشدی. گولله‌لنمیش قالاق-قالاق جنازه‌لرین آراسیندا آتالار سیزیلدایاراق بالالاری‌نین جسدینی آختاریردی. آنبارا بنزر بیر یئرده آنالار قارا کیسه‌لر ایچینده رنگی قاچمیش اوشاقلاری‌نین اؤلوسونو قوجاقلامیشدی. ویدئولارین مساژی آچیق ایدی: دیشارییا چیخمایین! باشقا اعتیراض‌لاری آرخایینجا پیلانلی شکیلده یاتیردان حؤکومت، بو دؤنه بیر شئیدن قورخموشدو. فاجیعه دولو صحنه‌لری یاییملاماقلا دا

وحشت یاراتماق ایسته‌ییردی.

بیر نئچه گون سونرا ایران رئیس جمهورو پزشکیان تلویزیونداکی دانیشیغیندا بو وحشتین سببینه توخوندو. حؤکومت اعتیراض‌لاردا خاریجی دؤولت‌لرین تعلیم گؤرموش امنیت قوّه‌لری‌نین ایزینی تاپمیشدی. دانیشیقلاریندا همیشه یوموشاق و معقول گؤرونن پزشکیانین کلمه‌لری، لحنی و رفتاری ده‌ییشیلمیشدی. اؤنجه‌کی رئیس جمهورلار اعتیراضچی‌لاری «چؤر-چوپ»، «بیر عدّه آلدانمیش»، «ناآگاه جماعت» آدلاندیرسا دا پزشکیان اونلارا «تروریست» آدی وئردی. اصلینده حؤکومتین تؤرتدیگی بو جینایتین سببی اسراییل‌دن قورخو ایدی، شاهین اوغلوندان دئییل! بللی اولان او ایدی کی، بو اعتیراض‌لار دقیق پیلانلامالارا دایاناراق اورقانیزه بیر شکیلده باش توتموشدو. بو مسئله حکومتین اؤلکه امنیتینی قوروماقدا نه قدر قصورلو و یئتنک‌سیز اولدوغونو گؤستریردی. اؤلکه‌یه قاچاق گتیریلن سیلاحلاری و تعلیم گؤرموش ساواشچی‌لاری اؤنله‌یه بیلمه‌ین سیستم، اؤز وطنداشلارینی وحشیجه قتل ائتمیشدی. موسادین سیلاحلی قوّه‌لری ایسه ایرانین امنیت نیرولارینی اؤلدورموشدو. پزشکیانین سؤیله‌دیگینه گؤره بیر پرستار دیری-دیری یاندیریلمیشدی. سونرالار اسراییل‌ین بو اعتیراض‌لارداکی دخالتینی موختلیف خاریجی مدیالار و موسادین اؤزو ده تصدیقله‌دی. ایران حاکیمیّتی اؤز ظنّنیجه اسراییله قارشی ان سرت تپکینی گؤسترمیشدی. آما بیر آز سونرا آچیقلانان مسأله‌لره گؤره حاکیمیّت‌ین بو تپکیسی اسراییل پروژه‌سی‌نین بیر پارچاسی ایدی.

بونلارا باخمایاراق شاهچی‌لار بوتون حادیثه‌نی شاها باغلادی‌لار. آیاقلانمانین آدینی ایرانین قدیم بایراغیندان تاثیرلنه‌رک «انقلاب شیر و خورشید» (گونشله آسلان اینقیلابی) قویدولار. اعتیراض‌لاردا اؤلن‌لره «جاوید نام»، اؤزلرینه «گارد جاویدان»، شاهین اوغلونا ایسه «جاوید شاه» دئدیلر. قارشی طرفده مرکز موخالیفت شاهین اوغلونو بو اؤلوم‌لرین مسئولو کیمی قینادی و بوتون انرژیسینی شاه و شاهچیلارا عکس العمل ماهیتلی ایشلره صرف ائتدی.

آما سوال بودور: شاهین اوغلو اؤزو ده پیلانین بیر پارچاسی دئییلمی ایدی؟

ساواشا مشروعیت

ایران ایسلام حاکیمیّتی اعتیراض‌لاری یاتیرتماق اوچون وطنداشینی اؤلدورمکدن چکینمیر. «قادین، یاشام، آزادلیق» و اوندان اؤنجه‌کی حادیثه‌لر گؤستریر کی، ایران حاکیمیّتی اعتیراض‌لارا قارشی هر زامان بللی بیر تاکتیکدن ایستیفاده ائدیر و باجاردیقجا «خشونت» و «وحشتی» قوللانیر! حاکیمیّت اوچون باسدیرمانین (سرکوبون) فورمولو ساده‌دیر: آیاقلانمالاری خشونته چکیر سونرا سیلاح قوللانیر. اؤلدورمه‌یه و وحشت یاراتماغا بهانه تاپا بیلمه‌ینده پیلانلی شکیلده وندالیزم یارادیر. سونرا وطنداشلارا، بیت المالی و شهرین امنیت‌ینی قوروماق نامینا ماکزیموم باسقی اویغولاییر. سیستم بیلیر کی، بیر بسیج منسوبو دؤیولنده، بیر پولیس یارالاناندا و یا بیر دؤولت آدامی اؤلدورولنده، حؤکومتین سیلاح چکیب جینایت تؤره‌دن امنیت قوّه‌لری حقوقی اولاراق قوروما آلتینا گیریر. بونونلا بیرلیکده، تؤره‌دیلن دهشتین سایه‌سینده اعتیراض‌لار ان قیسا زامان ایچینده سوسدورولور. تام دا بو سبب‌دن دولایی ایران حاکیمیّتی دینج اعتیراضی سئومیر!

دی آیینداکی اعتیراضین فرقی اوردادیر کی، بو دؤنه حاکیمیّت‌ین قارشیسیندا تعلیم گؤرموش سیلاحلی قوّه‌لر ده وار ایدی. بیر طرفدن ده بو دؤنه اعتیراضین لیدری اؤنجه‌دن بللنمیشدی. بو نؤکته‌لردن یولا چیخاراق، قاباقلار ساختا وندالیزم یارادیب الی یالین میلّتی اؤلدورن حاکیمیّت بو دفعه محدود صورتده الی سیلاحلی‌لار ایله قارشیلاشیب شاشیردی. شاهین اوغلونون سفربرلیگی و اعتیراض‌لارین لیدری کیمی اوزه چیخماسی دا حؤکومته روانی باسقینی آرتیردی و نتیجه‌ده حؤکومت آلتیندان چیخا بیلمه‌یه‌جه‌یی بیر جینایته باش ووردو.

بو نوقطه‌ده دوشونمه‌میز گرکن اؤنملی بیر مؤوضوع وار: اعتیراضلارین باش قالدیریلماسینا اسراییل امنیتی اورقانلاری یاردیم ائتمیشدی ایسه، حاکیمیّت طرفیندن بو جینایت‌لرین باش وئره‌جه‌یی ده مؤحتملاً تخمین ائدیلمیشدی. دئمک اعتیراضلارداکی جینایت‌لرین اؤزو بیر مقصد ایدی. بو او دئمکدیر کی، حؤکومتین ایللرله ایستیفاده ائتدیگی تاکتیک، یعنی ماکزیموم خشونت و باسقی سیاستی اؤز علیه‌ینه قوللانیلدی و دئمک اولار کی، اؤوزونو گوجلو و موقتدیر سانان ایسلام حؤکومتی تله‌یه دوشدو. حادیثه‌لرین گئدیشاتی گؤستردی کی، بوتون مسأله اسراییل‌ین نفعینه ساواشا و سالدیرییا زمین یاراتماق ایدی.

دؤولت‌لرین اؤز هدفلری اوچون آیاقلانمالاری قوللانماسی یئنی بیر حادیثه دئییل. بونون تاریخده اؤرنک‌لری واردیر.

حؤکومتین دی آییناداکی جینایت‌لری دونیا میلّت‌لرینی، خصوصیله ایران دیاسپوراسی‌نین ذهنیّت‌ینی اسراییل و آمریکانین آرخاسیندا دورماغا آپاریب چیخارتدی. بو جینایت‌لر حؤکومتی ساوونولماز، ساواشی ایسه قاچینیلماز ائتدی و ایرانا سالدیرماق اوچون مشروع بیر بهانه یارانمیش اولدو. یوخسا دونیانین گؤزونده اسراییل‌ین سون آیلاردا فلسطینه ائتدیکلریندن سونرا ایرانا سالدیراجاق قدر مشروعیتی قالمامیشدی. بو مسأله اون ایکی گونلوک ساواشدا اؤزونو آشکارجا گؤسترمیشدی. بوتون دونیادا ایران حاکیمیّتی‌نین نفعینه ساواشا قارشی بؤیوک اعتیراض‌لار باش وئردی.

بونونلا بیرلیکده ایران حؤکومتیندن قوپان موهاجیرلر و حؤکومتین گؤندردیگی آداملار آوروپا و آمریکا شهرلری‌نین خیابانلاریندا آچیق–آشکار اسراییله قارشی شوعارلار سسلندیردیلر، خامنه‌ای‌نین شکیل‌لرینی دولاشدیردیلار.

بو آرادا اسراییل طرفدارلاری‌نین قورخودان سوسدوقلاری یئرده یالنیز بیر قوروپ آچیق–آشکار اسراییل بایراغینی دولاندیریب فلسطین و ایرانی ساوونان بؤیوک جمعیّتین اؤنونده اسراییلی ساووندو. بو قوروپ ایرانلی شاهچی‌لار ایدی. سونراکی اولایلارا باخاندا شاهچی‌لارین حرکت‌لری ده اسراییل طرفیندن یئترینجه ده‌یرلندیریلدی. گونوموزده شاهین اوغلونون ایرانین گله‌جک لیدری کیمی دونیایا چیخاردیلماسی، اونا موختلیف یئرلرده تریبون عیارلانیب گوجلندیریلمه‌سی اسراییل طرفیندن اونا و بو آخیما وئریلن ایمکانلاردیر.

سونوج

مین‌لر بیلگی و خبر ایچینده ایتیب–باتان دی آیی اعتیراض‌لاری‌نین قایناغی حاقدا خصوصیله موسادین اعتیرافی گؤزدن قاچان آچار مسأله‌دیر. بو مسأله ایران موخالیفتی و حتی غرب مدیاسیندا یئترینجه دارتیشیلمادی. حالبوکی، خصوصیله بو اعتیراضلاری دوغرو آنالیز ائتمک آچیسیندن موسادین اعترافینی اله آلماق و آنالیز ائتمک اؤنملی ایدی. چونکی هامیمیز اورتاقلاشا بیلیریک کی، حؤکومته قارشی هر جوره اعتیراض حاقلی‌دیر. بو حاقلی‌لیغا واقیف اولماقلا بیرلیکده دیقّت یئتیرمه‌میز گرکن بیر اعتیراف وار و اسراییل‌ین امنیت اورقانیندان یاییلان بو اعتیرافین تک آنلامی بودور: دی آیی اعتیراض‌لاری امنیتی بیر پروژه ایدی! بو دا او دئمکدیر کی، ساواشین آرخا پیلانینداکی مسأله‌لر گؤروننددن چوخ داها فرقلی‌دیر. مسأله آمریکا و اسراییل‌ین موذاکیره ماسالاریندا نایل اولا بیلمه‌دیکلری هدف‌لردیر. مسأله ساواشا حاضیرلیق‌دیر. مسأله رژیمی دییشمک دئییل، کئچمیش شاهین اوغلونون حاکیّمیته گلمه‌سی دئییل، ایران میلّتی‌نین آزادلیغی دا دئییل. اصیل مسأله ایران طرفیندن اسراییله قارشی اگزیستانسیال (وار اولوشسال) تهدیدین اؤنلنمه‌سیدیر، آمریکانین بؤلگه‌ده‌کی انرژی کونترولونو اله کئچیرمه مسأله‌سی‌دیر.

اعتیراض‌لار و کئچمیش شاهین اوغلونون لیدر کیمی قالدیریلماسی ایران حاکیمیّت‌ینه باسقی اویغولاماق یا دا اورتالیغی بولاندیریب عومومی ذهنیّتی و مخالیفتی کونترول و مودیریّت ائتمک اوچوندور. یعنی بو ساواش، بیرینجیسی هدفلی پروپاقاندا واسطیه‌سی ایله، ایکینجیسی ایسه ماهیّتجه دیکتاتور اولان حاکیمیّت‌ین ابتدایی‌لیگی و زوراکیلیقدان باشقا بیر یول تانیماماسی واسیطه‌سیله پیلانلانیب تطبیق اولوندو. بو مسأله اعتیراضا چیخانلارین، ایشکنجه ائدیلن‌لرین، جانلارینی ایتیرن‌لرین و دیکتاتورلوغا قارشی موباریزه‌لرین حاقسیز و اعتیبارسیز اولدوغو آنلامینا گلمیر. مسأله بیر اؤلکه حاکیمیّتی‌نین کیفایت‌سیزلیگیندن دولایی اؤزونو و میلّتینی قورویا بیلمه‌ییب اوسته‌لیک جنایت ائده بیلمه‌سی، پاپئت بیر شاهین اوغلونون شیرین سؤزلرینه اینانان جمعیّتین قوللانیلماسی، میلّتین و موخالیفتین دوزنلی بیر پیلان اساسیندا نه قدر راحاتجا کونترول ائدیله بیلمه‌سی و اونون فجیع نتیجه‌لری‌دیر. بیر طرفدن ده بو حادیثه‌لر گؤستریر کی، دونیاداکی امنیت اورقانلاری ساده‌جه ساختا و قوراشدیرما سبب‌لری دئییل، حتّی ان دوغرو ایستک‌لری و حاقلی میلّتی بئله اؤز چیخارلاری و هدف‌لری اوچون قوللانا بیلیر. اسراییل دی آییندا ایران ایسلام جمهوریّتی‌نین قدّار بیر حاکیمیّت اولماسینی، اؤلکه‌نین ایقتیصادی–سیاسی و باش آلیب گئدن مینلرله باشقا پروبلم‌لرینی، ائله‌جه ده اینسانلارین آجی چکیب ظولوم گؤرمه‌سینی اؤز پروژه‌سینی حیاتا کئچیرمک اوچون قوللاندی. نتیجه‌ده آیاقلانان‌لارین جانلاری و قانلاری دا قوللانیلدی. دؤولت‌لرین اؤز هدفلری اوچون آیاقلانمالاری قوللانماسی یئنی بیر حادیثه دئییل. بونون تاریخده اؤرنک‌لری واردیر. مثلاً، مشروطه دؤورو تنباکی اینقیلابیندا و داها سونرا مصدق حؤکومتینه قارشی بنزر آیاقلانمالاری گؤرمک مومکوندور. فرق اوردادیر کی، تنباکی اینقیلابی و مصدق حادیثه‌لرینده‌کی موداخیله‌نین قایناغی حادیثه‌دن اللی ایل کئچندن سونرا آچیقلاندی، اما بو دفعه اللی ایل گؤزلمه‌یه احتیاج قالمادی.
(سون)